

Råd vid tillverkning av orkidékompost

Fyll kaffetermosen, tag på stövlarna och ge dig ut i skog och mark, det finns mycket naturligt inhemskt material som kan användas vid tillverkning av egen orkidékompost.

Här följer några förslag;

- **tallbark**; förslagsvis kan detta insamlas från stubbar eller omkullfallna träd. Men se upp så barken inte är för nedbruten, helst ska den vara så färsk som möjligt. Om du inhämtar markägarens tillstånd kan du med kniv eller lite yxa försiktigt skörda de yttre barkbitarna på stående furor. Avlägsna eventuella lavar från barken, jag har aldrig hört någon orkidéodlare använda lavar i komposten, kanske kan det bero på att lavar är duktigare än orkidérötter på att ur omgivningen ta upp vatten. I så fall skulle kanske lavar "dra" vatten ur orkidérötter, och det är nog inget bra.
- **storvuxen björnmossa**; rekommendationen är att använda de levande, gröna delarna på mossan. Själv använder jag till viss del även de bruna delarna, undviker bara det allra nedersta som är kraftigt nedbrutet.
- **vitmossa**; använd bara de gröna delarna, det sägs att levande vitmossa har en viss bakteriehämmande effekt. Förväxla inte vitmossa med de lavar vi brukar ha i adventsljusstaken, åtminstone säljes dessa lavar i under den felaktiga benämningen -Vitmossa-.

Dessa tre ingredienser kan utgöra de huvudsakliga beståndsdelarna i en orkidékompost. Principen är att tillverka ett odlingsmaterial som är luftigt, poröst men samtidigt vattenhållande. Försök själv föreställa dig hur epifyta orkidéer växer uppe i trädkronorna, genom att konsultera lämplig orkidélitteratur. Det finns nog lika många recept på orkidékompost som det finns orkidéodlare, många blandar in boklöv, små torra pinnar från lövträd (björk), osmundarötter, kokosfibrer, grovfibrig torv, m.m.

Det kan vara en god förebyggande vana att på något sätt behandla kompostingredienserna så att oönskade kryp, som sniglar, gråsuggor, tusenfotingar, m.m., försvinner. Dessa kryp kan annars etablera sig den färdiga komposten och flera av dem tycker mycket om späda orkidérötter.

Här följer några förslag;

- skålla i **hett vatten**, se bara till att det är riktigt varmt.
- lägg i **frysen** några dagar (fungerar inte helt om du samlar ditt material sent på hösten, det verkar som att vissa småkryp klarar en infrysning under denna årstid).
- kör i **microvågsugn**, någon minut borde räcka.
- lägg in **ugnen** vid åtminstone 125 grader, kanske 20 minuter eller så.

Med hjälp av sax, hovtång eller sekator (till barken) och andra lämpliga verktyg, klipps och delas materialet i lämpliga bitar;

Ju grövre rötter orkidéplantar har desto grövre bitar;

- **tjocka rötter** (t.ex. *Phalaenopsis*); barkstorlek och mosslängder ca. 3 - 4 cm
- **smala rötter** (t.ex. *Miltoniopsis*); mosslängder och barkstorlek ca. 0,5 - 1 cm

När allt är sönderklippt/nedklippt bör du lägga åtminstone barken i ett durkslag och spola bort allt småmaterial.

Som en utgångspunkt blandar du förslagsvis sedan samman;

- 1 del sönderdelad tallbark
- 1 del nedklippt björnmossa
- 1/2 del nedklippt vitmossa.

Proportionerna mellan ingredienserna (och vilka som är bäst lämpade) varierar beroende på vad det är för orkidé som ska planteras/omplanteras. Generellt kan man använda mer vitmossa om det är fråga om en orkidéplanta som kräver mycket vatten och aldrig får torka ut (t.ex. *Masdevallia* och *Paphiopedilum*), medan andra arter kanske inte bör ha någon vitmossa alls.

Om du inte ska använda den nygjorda orkidékomposten direkt, tänk på att förvara den torrt och luftigt. Knyt inte in fuktig kompost i en plastpåse utan låt den stå öppen, i annat fall kommer svampar och andra mikroskopiska organismer (som överlever skällningen i hetvatten) att bryta ned komposten. Doften från en sådan påse kommer att avskräcka dig att använda den till dina dyrköpta orkidéer (åtminstone om den knutna påsen stått bortglömd en längre tid). Du måste återfukta komposten, förslagsvis med en stänkflaska eller duschspruta, innan användning, om den hunnit bli torr.